

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 " 50 "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy órá . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min
den külön beiktatásért 30 kr.

Nemzetiségek kulturája.

Pulszky Ágost képviselőházi beszédében a nemzetiségi kérdés meghányása vetése közben oda konkludált, hogy a nemzetiségek önálló kulturára való törekvése káros a magyar államra nézve s épp ezért ezt nem szabad megengedni. Nagyon helyes, az önálló kulturából ugyanis természetszerűleg kifejlődik az állami önállóság vágya is, azaz minden ilyen fejlődő különálló kultúra már csirája egy az államban kifejlődni akaró államnak. Beszélni sem lehet tehát arról, hogy a liberális kormánypolitika ennek az állami eldarabolásnak elősegítésére kötelezne, ellenkezőleg, a mily egyenjogu kell, hogy legyen ebben az országban minden egyén, épp úgy, egyenjoguságot kell, hogy élvezzen minden mással szemben a magyar kultúra. A többi nemzetiség csak színezőleg, csak árnyalólag viheti be ennek kifejlésztésébe a saját művelődési hajlamait: alapjában jellemző vonásaiban ez az egyetlen kultúra csak magyar lehet.

Ez bizonyos. Főtéma tehát ennek a bizonyosságnak megállapítása után az: hogyan támadjon egyáltalában kulturánk miképpen fejlesszük ezt a még alig létező kincsünket olyanná, hogy minden más, a magyar állam keretén belül kibontakozásra törekvő kulturális mozgalommal szemben győzelmes legyen? — Nagy kérdés ez, lehet mondani, a legnagyobb kérdés, mely a nemzete létével

törődő magyar gondolkodót foglalkoztathatja. Pulszky nem fejtette ki az ő kulturális programját, de azzal a kijelentésével, hogy a magyar kultúrát a nemzetiségek számára csábítóvá és az érvényesülni vágyókat vonzó varázsuvá kell tenni, sejteti, hogy megéri magát a kultúra fogalmát — s ezt Magyarországon kevés emberéről lehet mondani — s levonta ebből azt a konzekvenciát, melyet mi a napokban éppen e helyen kifejtünk.

Tehát kétségtelen, hogy a nemzetiségek meghódítása csakis kulturális uton módon lehetséges. Nálunk ennek a munkának főszöke a társadalom kell, hogy legyen, mivel a mi nemzetiségeink anynyira szorosan egymás mellett laknak, hogy a társadalmi érintkezés elénkítési által való hódítás kéznél fekvő dolog. Pulszky néhány külföldi állam nemzetiségi viszonyait magyarázta egy-két példával, melyek azonban a mi viszonyainkra nézve nem valami tanulságosak s az ő célzatának se felelnek meg, az az nem vigasztalók. Hogy Korzika nem forrott össze művelődésileg Franciaországgal, ennek fő oka az, hogy a tenger elválasztja tőle s másodsor Franciaországgal való egyesülésének természetellenessége és rövid életűsége. Korzika félvad sziget volt, mikor a tulfinomult Franciaország gyámsága alá került: érthető tehát, hogy népességének francziásodása nem valami gyorsan halad. Irlandot — a második példa volt ez —

szintén tenger választja el Angliától, tehát a különállóságot a természeti helyzet is elősegíti.

Egyáltalában tehát ne bízzuk magunkat el: a magyarnál nehezebb nemzetiségi viszonyai egy európai államnak sincsenek. Ha azonban a magyar társadalom s a magyar kormány közös erővel vivja meg a nemzeti és állami egyeduralom eme nagy harcát, a győzelem nem fog kimaradni. Hogy mit tegyen a társadalom: erre a kérdésre a minden téren való művelődés-fejlesztés ajánlása a felelet. Ha előkelő kulturájú magyar társadalom lesz, a nemzetiségek büszkék lesznek ehhez a kultúrához való tartozásukra s a magyar névre, melyet viselhetnek. Az állam pedig minden működési téren igyekezzék a kultúra fejlesztésére és magyarosításra.

Pulszky mai beszédében sok ilyen állami működési ágról szólt, melyek közül nem egy alapos reformra szorul. Első sorban pedig a szociális bajok orvoslása lehet a magyarság tekintélyének és gyarapítója megkedveltetésének eszköze. Ha önfentartási küzdelmének válságaiban megéri az egyén a magyar állam és a magyar kultúra hatalmát és nemességét: soha többé ellenük nem lázad.

S így a szociális bajok enyhítése már egyszersmind a nemzetiségi kérdés részleges megoldottságát is jelentené.

Mámorban.

A Debreczeni tárczája.

Irtá: **Rubenesu Angusztá.**

Alig hogy kitavasodott. A rügyek szinte restelkedve bontakoztak csipkés szélű levelekké s a virágok mint tarka színo tok pompáztak a hamvaszöld ágakon.

A földön és a kertekben bogarak és lepkek ödöngtek lustán, fáradtan és részegen a sarjadó fü illatától s a levegőben reszkető édes tavaszi láztól, mely mindeneket meg-ejtett.

Jani, a Nagy Gergely egy fia szinte álmosan mászott ki a házból a vizes utra. A fordulónál hallotta édes anyja szavát, vissza is nézett rá. Akkor meglátta Katót is, ki a kis kapuból égő piros arccal és pityergőre konyult szájjal bámult utána.

Visszaintett neki, kicsit nevetett is hozzá, aztán rálépett a tekergő országutra, mely a kis faluból a nagy városba vezetett.

Csak úgy lomhán botorkált előre, nem látott semmit maga körül; befelé nézett, haza gondolt.

Még érezte arcán anyja szemének a puha cirógatóát és karján apja kérges kezének a szorítását.

Kató — fehér pettyes kék ruhájában —

valamelyik sarokban settenkedett, mikor Nagy Gergely azt mondta a fiának:

— Hát felszabadultál, megemeresednél. Ezentul már a magad ura leszel. Magadnak munkálsz, magadnak számolsz. Itt vannak a mi becsületesen megtakarított filléreink, 600 frt, meg a Kató 300 frtja. Ezzel aztán nyithatsz egy kis boltot, a mit majd a magad erejéből nagyobbra is emelhetsz.

Csak okosan fiam, hiszen mindenünket odaadtuk neked és Kató is szívesen adta a magát.

Ámbár ez már úgy is kettőtöké.

Most menj fiam, igazítsd el a dolgod a városban, aztán siess haza. Várnak ám itthon erősen.

Azzal csöndes mosolygással bölintott a sarok felé, hol fülíg kivörösödött. Kató lapult meg szörnyű szégyenkezéssel.

Az anyja szeméből sűrűn hullottak a könnyek, de azért boldog büszkeséggel nézett végig rajta. Fonyadt képét fia erős vállára szoritotta és úgy sugta neki a bucsuzásnál:

— Légy jó, édes fiam.

Jani mosolygott az uton és úgy rémlett neki, mintha Kató fehér pettyes kék ruhája lebegett volna előtte a napfényben. Megállt és megdörzsölte szemét, mintha fel akarta volna magát rázni tunya álmódosításából.

A napsugár hosszú, fényes pásztákban nyult el a kövér, fekete földön; körülfonta a

fiut, nyakát csiklandozva és szeméin téncolva, mintha láthatlan kezek gonoszokó enyelgésükben finom aranyos tücskéekkel szurkálták volna össze.

A fekete földből mintha csodálatos forró áramok szabadultak volna fel; minden párányában hatalmas erő lüktetett. — A levegő hullámszerű mozgásba jött és ezernyi érthetelen hang és zizegő nesz harmonikus, puha melódiává csendült össze benne.

Minden élt és minden remegett, mert a tavasz újra ébredő ereje megfélemlítően értetlen és mohó, erőszakos, féktelen vágyakat hordoz magában, melyek lopva, alattomosan surrannak be a nyitva felejtett ajtókon.

Nagy Gergely fia kinyújtózva, lassan lépdelt és mohó elvággyal szivta magába a napsugarat és a tavaszi illatot. Melege lett, de a forróság közben könnyű borzongást érzett. Arca kitüzesedett, ajka kiszáradt. — Kevélyen hátraszegte fejét és kifeszítette izmos vállait.

Egy kóválygó madár leszállt elebe s fejét ide-oda ingatva, hetyke ugrásokkal feleje tartott. Jani hangoosan elnevette magát és neki szaladt egy fiatal faanak, mely ő élése alatt kettétört.

Néhány percig lihegve a ta csonka derékához támaszkodott, aztán félig lehunyt szemmel, mosolyogva, mámorosan tartott a város felé.

Debreczen, február 21.

A hazafiás román liga eszméje Biharországban a társadalom minden körében élénk mozgalmat keltett. Állítólag mindenben üdvözlik a mozgalmat. Fölmerült az az óhaj is, hogy az akció élére Fassie Tódor országgyűlési képviselőt állítsák, a ki mult heti képviselőházi szűz beszédevel a magyaroknál és románoknál egyaránt élénk rokonszenvet keltett. Három nagyváradai román vezérember azonban nyilatkozatot tett közre, a melyben azt mondják, hogy a liga megalakítása a fölösleges, mert ha a fia tlan románok úgy sincsek (?) a tulzók nem állanak hátrább hazafiás dolgában, csak nemzetiségüket, nyelvüket szeretik. Ha a hazaveszélyben lenne, mondják a nyilatkozatban, ma is minden román kész lenne fegyverrel is védeni a hazát. (mint 1848[9-ben ?). Elismerik egyébiránt, hogy hivatott politikusok lojális nyilatkozatokat tettek a nemzetiségekkel szemben, de e mellett nagy szükség volna a nemzetiségi törvény teljes végrehajtására, a mi a magyar román egyetértést legjobban mozdíthatja elő. A nyilatkozat dacára a mozgalm tovább folyik, sőt már taggyűjtőket is bocsátottak ki. Legközelebb közlésezzük a liga részletes programját.

A valuta aranya. A valutarendezés aranykészletének ellenőrzésére kiküldött országos bizottság a pénzügyminiszterium elnöki osztályában Horánszky Nándor elnöklésével most ülést tartott. A bizottság átvette a megvizsgálta a pénzügyminiszteriumnak az aranykészletekre vonatkozó decemberi bönapi kimutatásait, azután pedig megtekintette az aranykészleteket tartalmazó szekrényeket és a szekrények zárait a pánzféremben. A kimutatásokat, valamint a szekrényeket is teljesen rendben találta. A bizottság egyszersmind megállapította azt a jelentést, a melyet a tavalyi eljárásról az országgyűlés két haza elé fog terjeszteni.

Szövetkezeti deputáció a minisztereknél. Legközelebb egy számos tagból álló küldöttség tisztelgett úgy Szell Kálmán miniszterelnöknel, valamint Lukács László pénzügyminiszternél is. Részt vettek benne: gróf Károlyi Sándor vezetése mellett Gidófalvy István, Emödy József, továbbá Nedecey János, báró Feilitzsch Arthur, Bíró Lajos, Kornis Ferencz, Kammerer Ernő, Latynovics Pál, Sándor József, Gulner Gyula orsz. képviselők, gróf Bánffy György, gróf Szechenyi Imre, Bernát István s b. A küldöttség vezetője gróf Károlyi Sándor arra kerte

a miniszterelnököt, hogy az országos köponti hitelszövetkezethez bekövetkező igazgató választásnál hasson oda, hogy az igazgatóságba a törvény intenczióinak megfelelően, a szövetkezeti ügy iránt buzgólkodó s maguknak e téren érdemeket szerzett férfiak jussanak be. A miniszterelnök e kívánságot jogosultnak ismerte el. A pénzügyminiszter körülbelül hasonló értelemben nyilatkozott és megígérte, hogy szóban forgó kérdést kiváló figyelmé tárgyává teszi.

A képviselőház ülése.

Február 20-án az ülést Dániel G. nyitotta meg mint elnök. A jkv. hitelesítés után a napirend előtt bejelentette Joanovics Szilárd moravici képviselő elhunytát, a miről a Ház részvétet jkvileg fejezi ki. Aztán Puluszky Ágost, mint pénzügyi-bizottsági előadó beterveztette a vasutasok községi adóját illető tjavaslatról szóló bizottsági jelentést, a mit majd kitűznek tárgyalásra.

A belügyi tárca költségvetése feletti vita, mint napirend során, Sölymossy Lajos báró volt, kinek sebesen lehadart mondani valójából alig lehetett kivenni annyit, hogy az általános szavazati jognak nem barátja, mert szerinte nem lehet ilyen joggal bírnia annak, aki adót nem fizet. (Persze a ver és közmunka adó az új báró szemében nem is adó!) A nemzetiségeknek azonban csupán lovagiaságból sem akar gátot vetni. Egyébiránt van bizalma a kormány iránt s elfogadja a költségvetést.

Vészi J. beszéde már nemcsak premierdetartalmasabb, hanem nagy figyelmet, sőt közbeszólásokat is provokáló volt.

Fejtegetésében Werner Gyula beszédéből indult ki. Annak a nézetének adott kifejezést, hogy Werner nem teljes joggal folyamodott okoskodásában a nemzetiségi kérdésnek a nemzetközi fejlődésben való jelentőségéhez, mert hiszen 50 esztendeje ezt a kérdést háttérbe szorították a szociális törekvések.

Okoskodásának másik csoportja az osztrák federalizmus törekvések körül csoportosul. Ez sem szerencsés választás, mert soha sem állott oly rosszul a federalizmus szénája Ausztriában, mint éppen most. A nemzetiségi kérdést, úgy látszik, a közszellem egy szélsője vetette fölszínre. Parlamenti viszonyaink vannak olyan nyugodtak, hogy veszedelem nélkül foglalkozhatunk a kérdéssel. A magarészéről azonban nem tartja helyesnek Wer-

nernek azt az álláspontját, hogy jöjjenek be nemzetiségi képviselők és itt fejtsék ki álláspontjukat. Jöjjenek be nemzetiségi képviselők, de ne alakuljanak külön párttá, hanem vegyennek példát azokról a nemzetiségi képviselőről, a kik most vannak a Házban s csatlakozzanak az országgyűlési pártok egyikéhez vagy másikához, a mint Magyarország politikai fejlődésében egyik vagy másik álláspontját fogadják el. (Ének helyeslés.) Komjáthy nemzetiségi politikát követel a nemzetiségek ellen. Ez a követelés fakadhat a faj-szeretéből, abból a sovinizmusból, a mely azt akarja, hogy Magyarország legyen tiszta magyar. (Talán a nemzeti állam helyes felfogásából, a mint Komjáthy is érti s ki is jelentette: »Ez a helyes.«)

Vészi: Ezer esztendeje semmiféle kormányzat ilyen politikát nem folytatott Magyarországon. Nem is volt rá szükség, mert nemzetiségeink, ha ápolják is etnografiai szokásaikat, hagyományukat, érzésben mindig hű fiai voltak a magyar hazának. Komjáthy a maga álláspontjának csak úgy szerezhet érvényt, ha a nemzetiségi törvényt megváltoztatjuk.

Komjáthy: Ezt akarom.

Vészi: A képviselő ur a maga jogával még sem élt, nem indítványozott ilyet. A nemzetiségi törvényt Deák és Eötvös J. báró alkották meg, a kik anyai hazafiás alkotásban vettek részt. Talán még sem lehet őket a nemzetiségi kérdésben ezen a téren következetlenséggel vádolni.

Kossuth Lajosnak, a ki mindig a radikális érzéseknek volt szószólója, az volt az álláspontja a horvátokkal szemben, hogy ha nem érzik jól magukat, menjenek az országból isten hírével.

Komjáthy mégis szemére veti a kormányt, hogy a horvátok nincsenek elég szoros kapcsolatban a magyar nemzettel. — Werner Gyula maga elismeri, hogy a szászokban megvan a közösség érzete velünk, a ragaszkodás a magyar államesszémehez. A többi nemzetiségekről ezt így határozottsággal nem lehet elmondani.

A szászok legszélsőbb elemeiben is megvan a közösségnek az érzete. Komjáthy Béla szemére veti Wolf Károlynak a szászok egyik vezető férfiaknak, hogy német pénzt akar behozni az országba. Ebben a szemrehányásában nem igazságos Komjáthy. A belga pénzt örömmel fogadtuk az országba, várjuk az angol és francia pénzt s valóban érthetetlen volna, hogyha éppen a német pénztől tartanánk.

Kerüle ében mindent elkövetett, hogy megismerje a szászok legradikálisabbjának az álláspontját is.

A feje égett, erős melkását meg mintha belülről kalapácsokkal döngették volna s mintha a tavasz egész lazás ereje, nyugtalan forrongása belé költözött volna.

Mikor a városba ért, halkan füttyörészett. A mint az első boltot megpillantotta, mégis komoly arcot öltött és aggodalmaskodva tapogatta meg pénztárcáját.

E közben besötétedett és az utcákon kigyultak a villamos lángok. Jani kiszaradt torokkal ögyeget az egyik mellékutcában és némi habozás után benyitott egy sörházba.

A levegő nehéz, fulasztó volt, melag gözökkel és füsttel teli. A szürke falakat aranyozott papiros és rikitő piros rongyok díszítették.

Az asztalok mellett lármás vegyes társaságot talált, a nagy tükör alatt kendőzött arcu: hervadt leány ült és a sarokban félig a füstfelhőbe temetve cigányok sanyargatták a hegedűt.

Jani szomjusága olthatatlannak látszott. Az ötödik pohár után hangosan gorombáskodott a pinczerrel és később merészen szemügyre vette a tükrös kisasszonyt.

A másik asztalnál egy borzas fekete ember az asztalra csapott öklével és elkurjantotta magát.

— Ejha, egyszer élünk! Bort ide, te meg tükrös kisasszony, hagyd ott trónusodat és gyere ide melém. Aztán huzzátok a fülembé, hogy: megveszek még valakit!

Jani sötétpiros arcczal állt fel és intett a cigányoknak. Azok sunyi módon pislantottak jobbra-balra, a fekete ember meg vizsia kíváncsisággal meresztette gnyos szemét a fiu égő arczara.

Jani kivetett az asztalra egy százast és mikor a cigányok földig hajlongva körül vették asztalát, gögös pöffeszkedés ült ki arczara. A kendőzött arcu leány egy pillanat alatt mellette termett és vállára hajolva ostoba nóttakat dudolt a fülébe.

A borzas fekete ember összehunyorított társai és mindnyájan hangos zugással telepedtek Jani asztalához. Valahonnan előkerült a kártya is.

Jani mámorosan a bortól és félig elfu-lapta a leány csókjaiól azt sem tudta mit csinál. Vadul, dühösen járszott és bolondul fürte, nagy teljesen kirabolják. Kezei reszkedtek, ajka rideg és kék volt, szemei mereven kidüllettek, a haja meg nedvesen csapzott össze a homlokán.

Mikor már semmije sem volt, a leány, a banda és a kompánia szép lassan, egyenkint kiszökdöstek mellőle. Az utolsót galléron ragadta, megrázta, mintegy pelyhet és vadul ordította:

— Hohó zsványok! Adjátok vissza a pénzemet! Eszedtetek az utolsó garasomat is. Ez csalás, hitványság! Ide a pénzemet, mert istenemre megfojtalak!

Az ember kitepte magát a dühöngő ke-

zeiből és az oldalajtón elmenekült. Akkor a fiu felkapott egy boros üveget és rekedt ordítással belevagta a nagy tükörbe.

Néhány pereznai dulakodás után kidobták az utcára és sietve bocsátották le az ajtókra a vasredőnyöket. Néhányszor még megdöngötte izmos öklével az ajtókat, aztán kinosan hörögve vágódott végig a kövön.

Valaki arra ment, megbotlott benne és haragosan mordult rá.

— Micsoda pocsek fráter maga! Hogy tud itt részegen feküdni? Menjen haza!

Jani felkapaszkodott és egész valójában megrázódva mondta utána.

— Haza...

Lassan botorkált végig az utcán, míg végre kiért a tekergő országútra, mely a nagy városból a kis faluba vezetett.

Hajnaldott. Éles szél nyargalt végig a harmattól csillogó határon, mely teljesen kijózanította Nagy Gergely fiát.

Kétszgeesve és révedező szemekkel barmult maga elé, mintha a távolban egy összegörnyedt siró öreg pár embert látna tehetetlenül pnyasztani és mintha előtte egy anynyiszor megálmódott, gonddal összerakott, felépített csillogó boltocska omlana össze az első tavaszi szellővalatra, maga alá temetve egy fehérpettyes kékszoknyas falusi leányt is.

Egy öreg urat vezettek eléje, a kit a leg-radikálisabb gyanánt mutattak be. Ez az öreg ur azt mondta, hogy igenis ragaszkodnak szokásaikhoz, hagyományaikhoz, társadalmi berendezésükhöz, és azt üzeni a kormányelnöknek, az üzenetet most adja át: Das Ruhe und Ordnung ist die erste Bürgerpflicht. (A nyugalom és a rend az első polgári kötelesség.) A legradikálisabb száznak ez az üzenete a szót megnyugtatta. A kormány nemzeti-ségi politikájában az a megnyugtató, hogy benne a jog uralma jut kifejezésre. Szilágyi Dezsőnek az az álláspontja, hogy ez országban csak egy állam lehet: a magyar, de a nemzetiségeket jogaikban háborgatni — nem lehet.

A nemzetiségek tegyék le munkájok gyümölcsét a haza oltárára. A kormányelnök kifejezést adott annak, hogy a magyar állam egységét föltétlenül megvédi, de a nemzetiségeket a maguk törvényadta jogaiban nem háborgatja. Ez az álláspont a magyar politika álláspontja Szent Istvántól Szilágyi Dezsőig. A kormányelnök jó társaságban van, költségvetését el is fogadja. (Helyeslés.)

Werner Gyula személyes kérdésben kijelenti, hogy az osztrák föderatív törekvéseket nem akarja átléptetni hozzánk. Szívesen látná a nemzetiségeket, az oláhokat a parlamentben, hogy törekvésük alkotmányos mederbe jusson. Különben azt tartja, hogy Vészi csak azért szólalt föl és szólott az ő (Werner) beszédjéről, mert így gondolkozott: ha te ütöd az én zsidóma én is ütöm a te zsidódat. (Derülttség.)

Förster Ottó; Rozenberg Gyula személyes kérdésben kér szót. (Nevetés.)

Komjáthy Béla félreértett szavait igazítja helyre, a melyre Vészzi József felelt.

Melczér Vilmos azt tartja, hogy az a visszhang, amely a nemzetiségi kérdés hangoztatásával támadt, olyan mint a visszhang, a mely a hegyzorosban támad. A visszhang oly sűrűn verődik vissza, hogy érthetelenné válik a hangok nagy kavardásában. A kormányelnök ellene támad a faji politika miatt, a mit Forgách gróf is megtesz. Werner pedig ellene szegzi, hogy ebben az országban csak egy nemzetiségi politika engedhető meg, amelyet a nemzetiségi törvény magában foglal. Tisztelettel fogadja ezt a figyelmeztetést, de illő helyére juttatja: Komjáthy Bélához. (Derülttség.) A helynevek dolgában megjegyzi, hogy az természetes, ha magyar irathat magyar néven nevezik a községeket, de az is természetes, ha német irathat német nyelven nevezik a községeket. Loreley dalai nem akarják elcsábítani a kormányelőköt mostani pozíciójáról: maradjon meg csak a törvényesség álláspontján. (Helyeslés.)

Öt percnyi szünet.

A szünet után felszólalt Vargics Imre, a ki szintén a nemzeti-égi kérdésről beszélt és azt mondta, hogy nemzetiségi törvényünk megtagadta a mult hagyományait, sőt megalkudott sokban nemzeti szuverenitásunkkal. A magyar állami hatalom sem maga, sem alsóbbrendű hatóságai által más nyelven mint magyarul, nem nyilatkozhatik meg, de meg kell adni a jogot a nemzetiségeknek, hogy a maguk tevékenysége körében a maguk nyelvét is használhassák. Azonban ez az engedékenység végső határa. Nemzeti szempontból szükségesnek tartja, hogy az állami közigazgatást menne előbb behozzák. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobboldalon.)

Az elnök a vita folytatását holnapra halasztja.

Az ülés 1. ó. 30 p.-kor ért véget.

A vitát tehát ma is folytatják.

KÜLFÖLD.

Ausztria, Az osztrák Reichsrath holnap ül össze általános, nagy érdeklődés közepén. Munkaköpes lesz a parlament valóban, mint a hogy Körber az új miniszterelnök remélt, nem tudni. A békitő konferencia még tart s eredménytelenül függ min-

denki; a kormány most arról tárgyal külön a csehekkel, hogy legalább a békitő értekezlet idejére fegyverszünetet tartsanak a parlamentek.

A háború.

A harcztérről tegnap az a nevezetes hír érkezett, hogy Roberts lord vasárnap megszüntette előnyomulását a Modder folyótól északra, mint egy távirat mondja, egyrészt azért, mert nem ismerte az ellenség hadmozdulatait és félt, hogy a burok szétválasztják egyes hadtesteit; másrészt azért, hogy az utóbbi időben sok esőzés volt, a mely megdagasztotta a Moddert és járhatatlanná tette az utakat.

Roberts megakadása azonban, az eddigi eseményekből következően, alig vezethető másra vissza, mint a burok takikájára, amely nagy veszedelemmel fenyegette Roberts hatalmas seregét. Az angol sereg háta mögött erős bur sereg jelent meg, a mely elvágta hírszerint Roberts utóvédét s elvett rengeteg sok élelmiszert és lőszert.

Ugyaneznap északnyugatról egészen váratlanul, egy bur sereg Oránzs-River és Modder-River között fenyegette a vasut vonalat, Roberts egyetlen összekötő vonalát, egy harmadik bur sereg amely azelőtt Kimberleyt fogta körül, északra ment s ott tartja most lekötve French tábornokot (allítólag tizezer emberével együtt) s French, a kinek földadata lett volna Kronje üldözése, nem tud tovább menni, már két nap óta harczolott a burokkal.

Egy negyedik bur sereg, Kronje hátsó véde, a mely legutóbb hagyta el Magersfonteint, úgy, hogy az angolok még láthaták, a mint a bloemfonteini ut főnsíkja előtti hegyeken kopjéről-kopjére megy, maga után csalogatva Kelly-Kennyt, a ki Roberts parancsához híven üldözi a látszólag sietve menekülő sereget, a melyben Kronjet veii föltalálni. Össze is ütközött már e csapattal több ízben, el is vett 100 kocsit a buroktól, de ezek viszont tizezer annyi kocsit és igavonó barmot vettek el Kelly-Kennytől. Legutóbb Rofffontein mellett tünt föl a bur sereg (allítólag Kronjeval) s ott meg is támadta az angolokat. A harc egész nap folyt s az angoloknak nagy volt a vesztesége. S hogy Kelly-Kenny dandára már kifáradt az üldözésben, mutatja az a körülmény, hogy Roberts lord Jakobdsalból gyorsan segítségére küldte a 9. hadosztályt. A hatodik hadosztályt kiküldötték északra a Modder folyó parjára, mert az a hír jött, hogy Kronje arra menekül. Erős csapatot küldött Roberts a Modder River és Kimberley közötti vasuti vonal védelmére is, mert allítólag itt s látták a burokat. Egy szóval Roberts serege tekintélyes részét már földarabolta s a fősergével addig nem indulhat ki Jakobdsalból, a mig kiküldött csapatai vissza nem térnek s a melyek a jök ből s nem jelentik, hogy hol és merre van Kronje a bur fősergével. Londonban pedig nagyon aggodnak az angol sereg földarabolása miatt, mert beigazolva látják azokat a brüsszeli híreket, a melyek azt jelentették, hogy a burok terve: Roberts sereget megosztani, mindegyik szárnyat foglalkoztatni, hogy mentől kisebb legyen a főserg, a melylyel Roberts előnyomult.

Az angolok azonban, mind a nyugati, mind a keleti harcztérről érkező híradalokkal annyira extazisba jöttek, hogy nemis mérlegelik amaz eshetőségeket. Nem csuda: a mult hírek annyira leverők, bizalmat vesztők voltak, hogy most, ha a másik tulságba esnek — az az emberi természet gyarlóságából könnyen kimagyarázható. Az az előtt hivatalosan letartóztatott táviratok most ellenkezőleg nagyon felszaporodtak s mind azokat a nemcsak biztató, hanem tulbizalomba ejtő híreket szórják: hogy Cronje hadserege teljesen be van kerítve és hogy az angolok elfoglaltak a Colenstól jobbra emelkedő összes dombokat, valamint a Hlangwane hegyet is, amely ismét a burok védővonalának egész szárnyát dominalja. A Reuter

ügynökség levelezőjének távirata szerint Rietfontein mellett is visszávoztak a burok, míg az angolok N a a u w p o r t felé nyomulnak előre stb. De hogy ezek hitelenségét is csak fenntartva kell fogadni, a mult angol tudósítások természetéből önként következik.

A pápa és az Egyesült-Államok a délafrikai háborúról.

A pápa, mint Rómából írják, a minap kihallgatáson fogadta Spaulding amerikai püspököt, a ki a szent atya kívánságára részletesen előadta, hogy az amerikai nép mennyire ellenzi a délafrikai háborút és nap-nap után gyűlést tart, amelyeken kimondják, hogy szó ltsák föl Mac Kinley elnököt a béke közvetítésére.

A pápa erre megjegyzte, hogy ő is föl akart lépni a béke érdekében; bizonyos politikai tekintetek azonban visszatartották. Deugy mond, tovább a szent atya, csodálkozom, hogy az Unio elnöke, akit nem igen köt anynyi körülmény, nem ajánlotta föl közbenjárását a háboruszkodó felek kibékítésére. Az Egyesült Államok politikai köreiből most, — mint Washingtonból jelentik, igen sokat foglalkoznak a pápa allítólagos nyilatkozataival. Washingtonból jelentik, hogy az amerikai kormány Németországgal egyetemben közevitő indítványt tervez a hágai konferencia alapján. Ugyane lap mondja, hogy Németország és Hollandia közt a bur államokra már megállapodások is történtek. Azonban az a hír, mikor valik tényné, vagy éppen létezik-e már ily megállapodás?

Hogy azonban a burok ügye még nincs elveszve, sőt a csatákon is életelt adnak magukról, mutatja az, hogy a burok a Riet folyam mentén 100 angolt elfogtak, azonkívül 2000 darab marha és 100. élelmi szerekkel megrakott szekér jutott birtokukba.

A háború költségei.

Az alsóház tegnapelőtt a hadi célokra való póthitelt tárgyalta. Több óráig tartó vita után, a melyet az irnacionalisták indítottak meg, a legénységéről szóló tételt 164 szavazattal 32 ellenében megszavazták. Ujabb vita után, a melyben az irnacionalisták ismét tiltakoztak a délafrikai háború ellen, az egész 13 millió fontnyi hitelt 207 szavazattal 31 ellenében elfogadták.

Táviratok.

A bányász sztrájk.

Brux, febr. 20. A mai nappali műszakban 28 aknában 3388 munkás közül 1788 állott munkába, köztük 283 vágó. Huszonhárom aknában részben dolgoznak 1604 munkással, köztük 269 vágóval. Bányászok 273 vagon szenet, a raktárakból pedig elszállítottak 30 vaggont. Az éjszaka nyugodt volt.

Brünn, febr. 20. A rossitzi kerületben ma is az összes bányamunkások által munkába.

Teplitz, febr. 20. 1996 munkás közül 583 dolgozik, köztük 118 vágó. Tizenhárom aknában és felszíni bányában 50 vagon szenet bányásztak.

Drux, febr. 20. Tegnap 2125 munkás állott munkába. Sztrájkol még 4090 ember. Ma 2501 ember dolgozik, köztük 698 vágó. 27 aknában 245 vagon szenet bányásztak.

Aussig, febr. 20. Szombathoz képest 12 emberrel több állott munkába. Kilenc aknában 96 vagon szenet bányásztak.

Prestitz, febr. 20. Tegnap a miesi bányatanácsos Vittauban tárgyalt a sztrájkoló munkásokkal. A helyzet változatlan.

H I R E K.

* **A bűnügyi osztály statisztikája.** Hogy az új bűnvádi eljárás mennyire megszaportotta a rendőrség dolgát, nagyon szépen igazolja egy kis összehasonlító statisztika. Az 1900 évi január hónapban bűnügyi eset elintéztetett 66; kihágási pedig 264. 1899. december hónapban pedig a rendőrség 4 kerületében előfordult, illetve elintéztetett bűnügyi eset 24; kihágási eset 98. A számok különbözősége a bűnügyi osztály elfoglaltságáról is beszámol.

* **A kórházi bizottság ülése.** Debreczen város kórházi bizottsága tegnap délután Körner Adolf tanácsnok elnöklété a att ülést tartott a városházán. A bizottsági ülésen jóváhagyólag vettek tudomásul az igazgató főorvos jelentését. A helyi vasutal szeszállításra kötött szerződést jóváhagyták. Kardos László ruha és ágyneműek szállítására vonatkozó szerződése juniussal lejár. A bizottság a lejáró szerződést a jövő év végéig meghosszabbította, sőt a vászonneműeknél a 2 százalék többlet fizetést is kimondotta. Végül elfogadta Szabó József főszámvevő indítványát a kerületi betegsegélyező pénztár tizenketezer korona tartozása ügyében.

* **Ujítás a debreczeni postán.** A debreczeni postahivatalnál közelebb elette léptetik azt a kívánatos újítást, hogy a lapokat és a leveleket külön-külön fogják kihordani. A cél az, hogy a közönség a vonat érkezése után egy órával már olvashassa lapját. — Az újítás életbeletetésére a debreczeni postahivatalnál már megtették a szükséges lépéseket. A lapok kihordására előbb embereket akartak felvenni, de végeredményében mégis asszonyokat szerződtek. Az asszonyok ugyanis rálicizáltak a gyöngye férfiakra s felvállalták a postai szolgálatot éppen féláron. Rövidesen tehát asszonyok hordják ki a postán érkezett lapokat, természetesen napjában annyiszor, ahányszor a különféle irányokból lapok érkeznek Debreczenbe.

* **Jön-e hát Kubelik?** A helyi lapok csak most közölték a biztos forrásból vett értesülést, hogy Kubelik március 4-én jön Debreczenbe és megtartja várva várt hangversenyét. Hanem most meg arról értesülünk, nem ugyan »biztos forrásból«, de a fővárosi lapokból, hogy Kubelik b e t e g és azért nem tartja meg vidéki hangversenyét. A kis sovány cseh művész nem bírta ki a sok izgalmat, a gyors, fárasztó utazásokat és hirtelen rosszul lett. Az impresszárió félti az ő kincsét s azonnal lemondatta az összes hangversenyeket.

* **Elgázolt utas.** Súlyos baleset történt tegnap kora reggel a mikepécsi országúton. F ü r e d i Ferencz Konyárról jött Debreczenbe és a m. pécsi országúton lévő vámházhoz akart betérni. Éppen akkor érkezett oda Bene Mihály szekere is. A gyorsan robogó szekér az uton áthaladó gyalogos Füredit elütötte és keresztül ment rajta. Az elgázolt ember súlyos sérüléseket szenvedett, amennyiben a nehéz szekér kerekei a lábán haladtak át. Bene észrevette a bajt s hogy meneküljön belőle, közzéragott a lovaknak. Az elgázolt embert a Bégány csapzékbe szállították és oda hívták hozzá orvost. Az első segély után Konyárra vitték. — A gondatlan favarost sikerült elcsipni és ellene a rendőrség megindította az eljárást.

* **A kereskedelmi csarnok estélye.** A debreczeni kereskedelmi csarnok jövő hó 1-én esütkön saját helyiségében estélyt rendez. Az estélyen közreműködnek B e c h Vilmos a m. kir. opera tagja, Beck Vilmosné sz. K e r t é s z Ella és K e r t é s z Ella es S a r o s s y Paula szintársulatunk kedves énekesnője. A fényesnek ígérkező hangverseny ele nagy érdeklődés mutatkozik.

* **Nincs munka.** Debreczen városához ma egy átiratérkezett Csongrád megye alis-

pánjának, mely arról szól, hogy megyéjüknek Mindszent nevű községében a lakosok nagy része kubikos munkás s most vagy 500 embernek nincs munkája. Fölkéri azért a törvényhatóságot, hogy ba valami alkalmazást találja ez emberek, illetve ezek egy részének a számára, tudás a róla Csongrád megyét, hogy intezkedhessenek.

* **Rablónak vélt rendőr kapitány.** Palicson este különös kalandja volt Bende Imre szegedi rendőrkapitány valami bűnügyben a Szabadka határában levő tanyákon nyomozott s éjjeli szállásra egyik rokonához tér be Palicsra. Tíz óra este volt már az idő, a mikor a vig társaságnak elfogyott a szivarja. Átmentek tehát a villa szomszédságában levő Krausz Hermann-fele üzletbe, a melynek ajtaját azonban már zárva találták. Dörömbölni kezdtek s hangosan szivart kértek. Odabent pedig az üzlettulajdonos egy budapesti vendéggel beszélgetett, kinek több ezer forintnyi pénz volt. Ezek a szokatlan zajra megrémültek és azt hitték, hogy rablók törtek az üzletbe. A házigazda felriasztotta álmáéól kocsisát a ki vasvillát fogott, kirohant és a társaságot, de különösen a rendőrkapitányt úgy elverte, hogy kocsin vitték haza. A tragikomikus ügyben megindították a vizsgálatot.

* **A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet közgyűlése.** A Polgári Takaré- és Segély szövetkezet febr. 18-án vasárnap d. u. 10 órakor tartotta évi rendes közgyűlést mely a tagok tömeges részvétele mellett folyt le. W e s z p r é m y Zoltán alelnök — a kisorolt elnök: R a s ó Gyula távollétében — üdvözölte a a megjelent tagokat és felkérte a jogtanácsos Dr. Freund Jenő ügyvédet az évi jelentés felolvasására. A jelentés a fiatal intézet nem remélt felvirágzását tarja a közönség elé: 20 fillér betétekből fél milliót meghaladó tőkét gyűjtött össze az intézet s a három év lefolyása alatt minden hitel-zükségletet kielégített, anélkül, hogy visszszámítási hitelt vett volna igénybe, a jelentésből kiemeljük a következőket: — Megválasztottak — az igazgatóságba a kisorolt R a s ó Gyula, Dr. K ó r ö s s y Kálmán, P a p p Lajos, F i s c h e r Adolf, és Molnár János; a felszámoló bizottság tagjaiul pedig Dr. C z e g l é d y Mihály, Dr. M a g o s György. L u s z t i g Dezső, C s a t t Zsigmond és K o h n Lipót.

* **Dühöngő örült.** Tegnap este a rendőrség egy közveszélyes örült-t szállított ki a közkórházban. A szerencsétlen élőhalott M a y e r Izsák, aki egyik debreczeni építésmérnöknek, mint munka felügyelő volt alkalmazásban. Mayer Izsák tegnap még munkában volt, délután rosszul lett és este felé az örütség teljesen kitört rajta. Dühöngeni kezdett kést ragadott s m i n d e n k i t m e g ö l é s s e l f e n y e g e d e t t. Környezete csak nagynehezen tudta a dühöngő örültet ártalmatlanná tenni.

* **A kereskedő ifjak táncmulatsága.** Bizonyára egyike lesz a farsang legkitünőbb mulatságainak a kereskedő ifjak március 4-én a Bikában tartandó táncestélye. A meghívókat már kibocsátották s már a jól összeállított rendezői névsorban is garacéziát látunk arra, hogy lesz jó tánczos elég s lesz jókedv. A talpalávalót a Magyarok kitünő bandája huzza. Kiváló érdekességet ad a mulatságnak, hogy D ó c z i József városunk országszerte híres dalszerzője két új csárdást szerez ez alkalomra M a r g i t csárdás címmel a bál védnökö-

jének Sesztina Jenőne urnőnek ajánlva. Mint halljuk, a mulatságra igen sokan k szűlnek.

* **A helyierdekű vasutak államosítása.** Olyan nagyjelentőségű terv vetődött fel a közgazdasági közvéleménynek egyik mérvadó tényezőjénél, amely kétségkívül a legnagyobb érdeklődésre tarthat igényt az egész országban. A terv kapcsolatos a magyar helyierdekű vasutak egész rendszerével és hivatása az volna, hogy megoldásra vigye a helyi érdekű vasutak sokféle függő kérdését s megszüntesse ama nagyszámú bajokat, melyek helyierdekű vasutainkkal összefüggésben a legkülönbözőbb tekintetben érezhetőek.

A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara köréből ered a helyi érdekű vasutak államosításának terve.

A kamara véleménye szerint mindezen a bajokon és még számos nagy akadályon csak a helyierdekű vasutak államosítása segíthet. A memorandum kifejti e javaslatnak okait és történeti alapon is megokolja azt, a mit javasol. Utal arra, hogy az államvasuti rendszert annak idején csakis pénzügyi okokból nem terjesztették ki a helyierdekű vasutakra, mert akkor az állam pénzügyei meglehetősen gyöngye lábbon állottak. Azóta gyökeresen megváltozott a dolog s ezért a kamara elérkezettnek látja időpontot, hogy az ország ebben a kérdésben véglegesen állást foglaljon. A helyierdekű vasutak zöme immár ki van építve, a magánvállalkozás e téren megtette kötelességét, maga viselte úgy az építés, mint az üzlet kockázatát. Tiszta helyzet előtt áll az ország az államosítás várható következményeire nézve is.

Ismeretes, hogy a Baross-féle nagy vasutállamosítási tevékenység megindítása előtt úgy közgazdasági, mint állampénzügyi szempontból, mily kétségek voltak az államosítás sikerére nézve, hogy azonban mindezen kétségeket az azóta végrehajtott művelet fényes közgazdasági és pénzügyi eredményei minden irányban teljesen eloszlatták. Közgazdasági tekintetben a kamara véleménye szerint kétség sem férhet ahhoz, hogy a helyierdekű vasutak államosítása ugyanolyan mértékben fokozná az ország anyagi jólétét és adóképeségét, a melyben ezt a nagy vasutasok államosításánál tapasztaltuk.

A nagy vasutak államosításánál az eredmények azt igazolták, hogy a vasutállamosítási művelet a gyakorlatban nemcsak, hogy áldozatokat nem igényelt, hanem még tisztán pénzügyi szempontból is nagy nyereséget hozott az államnak.

Nem lehet kétség abban a tekintetben sem, hogy a helyierdekű vasutak államosításának következményeképp pénzügyi szempontból is ugyanez fog ismétlődni sőt a kamara abban a meggyőződésben van, hogy az eddig tett tapasztalatok után ez a kedvező eredmény feltétlenül biztosra vehető.

* **Lucleni fogolytársai szökése.** Genfből távirják, hogy Lucchennek két fogolytársa, a k i k L u c c h e n i c z e l l á j a mellett ő r i z t e t t e k m e g s z ö k t e k. A két rab kézrekerítésére messzemenő intézkedések tetettek.

* **Kiáradt folyó.** Taviratozzák, hogy a Berettyó folyó P o c s a j község mellett kiáradt és a község egy részét elöntötte. Az áradás egyre tart.

* **Egy magyar vitorlás hajótörése.** A magyar vitorlás flotta évről-évre rohamosan csökken. Tavaly öt hatalmas három-árbczos-

sal és négy kisebb vitorlással lett kevesebb, az új esztendőben pedig ismét egy szép hajóval csökkent a létszám. Toulonból ugyanis azt jelentik, hogy az »Uros« nevű fumei magyar három árboczos Toulon közelében Pongueroles sziget mellett hajótörést szenvedett. A hajó legénysége megmenekült és az árurakomány egy részét is megmentették. Az Uros vitorlást 1874-ben Lussinpiccolóban építették és 515 tonnataralommal bírt. Tulajdonosa, Andrianich az újesztendőben javíttatta ki és január 15-én indította utnak Fiuméből Marseillebe.

* **A kölcsönös segélyező egyletnél** ma kezdtek meg a lejárt könyvecskék kifizetését és az igazgatóság kéri a tagokat, hogy a lejárt XI. évtársulati könyvecskéket minél előbb mindenkor a delelőtti órákban kifizetés céljából a szöve kezdet pénztáránál mutassák be.

* **Andrée.** A berlini Localanzeiger Stockholmól táviratot kapott, mely szerint Andrééről újabb hírek merültek föl Ottobában. Az elmúlt októberben több eszkimó jött Churchill-fariba, a kik elmondották, hogy azokat a fehér embereket, a kik az egből szálltak alá, az elmúlt tavasszal rablóeszkimók megölték. A hirhozók hozzátették, hogy a léggömbmaradványait látták és hogy azt is tudják, hogy azokat hová rejtették.

* **Egy üvegyár nyomorban.** Jankovics Nacho szerbiai üvegyárában oly rosszak a viszonyok, hogy a munkások is legnagyobb nyomorba jutottak. A belügyminiszter tudomására hozta e körülményt a törvényhatalóságok azért, hogy az esetleg Szerbiába menni szándékozó üveges munkásokat visszatartsák ezen szándékuktól, mert oda csak nyomorba mennének.

* **Szivarosok öröme.** A füstölésnek éppen úgy megvannak a maga inyenzei, mint a gyomornak. Sőt jó szivart szívni, ha telik rá, talán még külön dolog egy jó menünél. Mert mit ér dohányos embernek a fényes ebéd, ha az emésztés nyugalmas élvezetét jó szivar illat füstje nem fűszerezi. Bizony erre mifelénk az utóbbi időben még a drágán megfizetett specialitások közt is alig akadott ilyen gourmandoknak való füstrendszer a havannáink népszerűtlensége szinte elér a legvégső fokot. De — örvendjetelek oh szivarosok! — megkönyörült rajtunk az állam, illetve a magyar királyi dohányjövédék és új, igazán jó és fényes havannákka látni el bennünket. José Gener-féle híres gyártmányok kerülnek forgalomba, és jól jegyezze meg minden szivaros ezt a két nevet: Hoyó de Monterey és La Escepcion, mert ez az a két új szivarfajta, amellyel a magyar királyi dohányjövédék ezután ellátja mindazokat, akiknek a szivarhoz érzékük és — pénzük is van.

* **Leégett párisi színház.** A francia főváros utcáit tegnapelőtt reggel tüzi fecskendők robogása és a tűzoltóság trombitája verte fel. Közbe-közbe ködkürtszerűleg bugott föl a tűzoltóság szolgálatába legjobban került automobil kocsi jelzése. Rövidesen terjedt a vészhir: Ég a Trianon-kávéház!

A Trianon egyike Páris legkedveltebb énekes kávéházainak. Szombaton a világhírű Fregoli átváltozó művész vendégszerepelt színpadán. Az előadásnak már vége volt a közönség jobbára már távozott is a helyiségből. Az utcai rendőrőrszék ott haladt senek vezetője erős világosságot látott az ablakok mögöl. Azonnal fölzavarta a házmestert és telefonon értesítette a tűzörséget. A föltevés, hogy tűz ütött ki az épületben, valónak bizonyult. A forráság következtében elpattant üvegtáblák cserepei csörömpöve hullottak az utcára. A lángok is csakhamar előnyomultak, míg a tetőből hatalmas lángoszlop esepott föl.

A tűz óriási rémületet keltett a szomszédos házak lakói között. Ruháikat könnyeden magukra kapkodva rohantak az utcára, értékesebb holmijukat magukkal cipelve. Egy fiatal asszony, a ki nem régiben lábát törte jajgatva állott harmademeleti lakása ablakában s hogy nem tudott a lépcsőn lejönni, ki akart onnan ugrani. Ugy hozták aztán le egy karos-zékben. Időközben pedig az idő előhaladt volna ellenére, — hajnali 4 óra lehetett — óriási tömeg verődött össze az utcán, a kik között, mint reggelre kiderült bőven volt zsebtolvaj is. Hangos kiáltások kísérték a tűz terjedését. A tűzoltók jelzései, a hatalmas vizsugarak szerzése közé borzalmasan vegyült a lerokadó gereedázat robaja.

Csakmar kitűnt, hogy a házat nem lehet megmenteni s a tűzoltók igyekezete inkább a szomszédos házakra irányult, melyeket ugyancsak fenyegettek a lángok, Csak hosszas, több órai munka után sikerült a veszedelmet helyhez kötni.

Leégett e közben a színház egész terems maga az épület is romokba dült. A kár több százezer frankra ruz, de biztosítás révén nagyrészt megtérül.

Az oltási munkálatok közben Fregoli is megjelent a veszedelem helyén. Igen izgatottan viselkedett és jelentékeny összeget ígért annak, aki a ruhatárát kibozza a lángoló épületből. Lehetetlen volt azonban teljesíteni a művész kívánságát. Fregoli öltözékeinek nagy része áldozatul esett a lángoknak, így Napoleon kosztümje is, amelyet előadása utolsó számában is viselt.

Azonkívül tömérdek értékes parókája is pusztult el. Fregoli szerint kára 70.000 franknál nagyobb.

Szerencsétlensége mellett azért szerencseje volt, hogy 200 csomagot tévő podgyászát még nem vitette el a színházépületébe s még a fogadóban hagyta ahol lakik.

A vizsgálatot tüstént megindították az iránt, hogy mi okozta a tüzvést. De eddig még sikertelen maradt minden nyomozás. — Azt hiszik, hogy a nézőtérén ütött ki a tűz.

* **Felülfizetések.** Az Erkörtvélyesen tartott táncmulatság alkalmával a következő felülfizetések történtek: Balázs József 10 kor., Fisch Lajos (N.-Léta) 10 kor., Pataky Sándor 8 kor., Rosenfeld H. 4 kor., Fodor András 2 kor., Incédy Márton, Daróczy Pál Kelemen András 1—1 kor., Veres Ferencz (Domahida) 2 kor. 60 fill., Rácz János (N.-Károly) 1 kor., Sziky Károly (Érmihályfalva) 1 kor. 80 fill., Gárnai Sándor 1 kor., ifj. Berényi S. (Érmihályfalva) 1 kor. 60 fill., Lovas Dániel (Ér-Mihályfalva) 60 fill., Kecskés István 60 fill. id. Vincze Lajos 60 fill., Demjén Sándor (Ér-Mihályfalva) 60 fill., Hritz Treján 60 fill., Bartha Józsefné 20 fill.

A tiszta jövedelem 180 korona, A zenét a jöhrű nagylétei »Jónás« bandája szolgáltatta.

* **Sortűz a gyermekekre.** Gnatemalában — mint egy párisi lapnak jelentik — egy iskolában ünnepet rendeztek, a melyen jelen volt Cábera elnök is. Egyszerre valami jelentéktelen balisét következtében nagy zűrzavar tamadt. Cábera azt hite, merényletet akarnak elkövetni elene s megparancsolta a díszszolgálatra kirendelt katonáknak, hogy löjjenek. Állítólag háromszáz gyermek halálosan megsebesült.

* **Koronás pálinka.** Azt mondja a keresk. miniszter a pálinka ivóknak, hogy gondold meg és igyál — de csak koronabélyeggekkel ellátott poharakból és palackokból. —

Prózaibb nyelven szólva, a bor és sör kimérésénél használt edények kötelező lebélyegzését a ker. miniszter kiterjeszti a pálinkára is és 1900. jul. 1-től kezdve pálinkát is csak — ilyen koronabélyeggel hitelesített üvegpalackokban és poharakban szabad kimérni.

* **Nagyot hallás.** Egy gazdag hölgy, a ki a nagyot hallás és fülzugástól O. Nicholson művészi füldobja által meggyógyult, annak — illetve intézetének — 20.000 márkát ajándékozott, hogy ezen pénzből olyan süketek és nagyot hallók, a kiknek nem engedik anyagi viszonyaik, hogy a füldobot beszerezhessék, ingyen láttassanak el. Levelek czimzendők: «Institut E. W. Nicholson «Longcatt» Gunnersburg, London, W. England.»

* **A prágai házkénőcs** orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladásos sebeknél és daganatoknál mint fájdalomcsillapító antiseptikus, gyuladás ellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmaztatott. miert is már mindenütt mint kitűnő haziszert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszerár Prágában készíti és az itteni gyógyszerárakban is kapható. (Lásd a hirdelést.)

ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül **dus választékban minden versenyt kizárólag legolcsóbban kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.**

Színház.

»A létért való küzdelem.« Daudet dramatizált regénye felig telt házat gyűjtött egybe tegnap este. Az előadásnak érdekességét az kölcsönözött, hogy F a y Flórát szép erkölcsi elégtételben részesítette a színházi közönség egy öt legközelebb ért kvalifikálhatatlan támadás miatt. Perczekig tartó lelkes taps köszöntötte s egy remek virágállványt nyújtottak fel neki.

A darab maga a képzelhető legrosszabb alkotmány, a mit valaha egy érdekes regényből csináltak. A könyv sok színe, árnyalata, ereje, mind elvesz, a jellemek szétfolyanak, az események összekuszálódnak, úgy szólván semmi siucs megindokolva; a czimben rejlő nagy problema pedig nevétségesen elapósodik. Valamire való szerepem találató a darabban.

K o m j á t h y, mint Asztier, nem dicsekedhetik fölöttebb sikerült estével, a mit jó részben a szerzőnek lehet tulajdonítani, ki Astierben nem tudta kifejezni, a mit akart. F a i Flóra, T a n a y, C s i g a h á z i E t e l, T. H a l m i M a r g i t, K i s s Irén, Tóth Elek és a többiek jobb ügyre méltó buzgósággal küzdöttek a szerző által reájuk rótt igazán háladatlan feladattal. K o m j á t h y n é hercegnője azonban nagyszabású, szép alakítás volt; csakhogy nem látszott rajta az a kor, mely boldogtalanságát okozta, sem az a lényeges korszakosság, közte s Astier között. T e l j e s dicseret illeti B a r t h á t is egyszerűen, de erővel és igazsággal megjátszott alakításáért. Sajnos, a nevét mindig hibásan mondták ki, mert Vaillant nem Vejjának, hanem Vajjának olvasandó.

Nem tudunk tisztába jönni annak az interieurnak a természetével, melyben a mérgezési jelenet történik, mert elfogadó terem s férfi-öltözés is volt egyuttal, már pedig e kettő előkelő házaknál nem igen szokott egyestve lenni. A felvonás-közök lehető rövidítését kérjük. Most is volt belőle részünk bőven, de vasárnap délután több voltaköz, mint az előadás. Már pedig a zenekar a felvonások között zenét csak úgy robotszerűleg szolgáltatja.

A Nemzeti Színház igazgatója. A M—g írja, hogy a budapesti Nemzeti Színház igazgatója dr. V á r a d y Antal lesz. Gr. F e s t e t i c s Andort, a vidéki színészet felügyelőjévé nevezik ki.

Színházi műsor.

Szerdán, febr. 21-én bérlés 120. szám. C. Az állatszédítő. Vigjáték 3 felvonásban. Csütörtökön, febr. 22-én bérlés 121. szám. A. Brankovics György. Szomorú játék 5 felvonásban.

Pénteken, febr. 23-án bérlés 122. szám. B. Ujdonság először. Ninon. Opera 2 felvonásban. Ezt megelőzi mint ujdonság. A királyné apródja. Vigjáték 1 felvonásban.

Szombaton, febr. 24-én bérlés 123. szám. C. Másodszor Ugyanez.

Vasárnap, febr. 25-én két előadás, délután 3 órakor félhétórakkal, A kis lord. Énekes vigjáték 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor bérletszünetben: A virágcsata.

Mulatságok.

* A függetlenségi párt bálja.

A múlt hónapban zajlott le a Bikában a függ. kör pompás mulatsága, s ime február 24-ikére, farsang utolsó szombatjára ismét kilátásba van helyezve egy olyan mulatság, melynek hamisítatlan magyaros jellege, pompás sikere évek óta ismeretes közönségünk előtt.

Február 24-én lesz ugyanis a függetlenségi párt, a mi pártunk bálja.

A ki igazi magyar mulatságon akar részt venni, az készüljön e napra. Jó kedv, vigasság fogja uralni e napon a Bika fényes dísztermét, deli magyar ifjak és leányok fogják lejteni a magyar tánczok végtelen sorozatát.

A mulatságon ott lesz szeretve tisztelt képviselőnk, **Thaly Kálmán** is. Legyen tehát ott minden magyar ember, s legyen előtte emlékezetes az a magyar mulatság, melyet a debreczeni, szívvvel lélekkel magyar függetlenségi párt rendez.

Debreczeni 1848/49 honvédegyelet bálja. A mint értesülünk, a 1848/9 honvédegyelet márczius hó 15-én tartja meg szokásos évi egyetlen táncmulatságát, melynek jó védelme a g h o n v é d e i n k f e l s e g é l é s é r e f o r d i t t a t i k.

Felkérte az elnökség átiratban a debreczeni dalegyletet, hogy ezen estélyen pár hazafias dal előadására az est fényét emelni s az anyagi sikert előmozdítani sziveskednék.

Kérésre se fér hozzá, hogy a dalegylet ezen felhívásnak készséggel eleget is teend. A debreczeni dalegylet minden nemese és emberbaráti ügy előmozdításában zászlóvivő s csak dicsőre válik, ha a g h o n v é d e i n k e r d e k e b e n i g y e k s z i k a z a n y a g i s i k e r e l ő m o z d i t á s a r a.

Követésre méltó például jár elől a dalegylet városunk közönsége által is figyelembe vevőnek szabadságharcunknak még életben levő dicső alakjai s ezen az estén találkozni kellene ott városunk nagy közönségének, hogy jelét adja a nagy idők eseményei iránt élő h a z a f i a s é r z ű l e t é n e k.

Hisszük, hogy ebbeli felhívásunk nem lesz a pusztában elkialtott szó.

Mulatságok sorrendje.

Február 24-én A függetlenségi párt bálja a bika szállodában.

Márczius 3-án szombaton: A kereskedő ifjak táncmulatsága az Arany Bika szálloda dísztermében.

Márczius 15-én az 1848/49-es honvédek bálja a Korona vendéglőben.

Márczius 15-én a Petőfi-dalkör társasvacsorával egybekötött hangversenye a «Bika» dísztermében.

A bűn, — tanulmány gyakorlati uton.

Debreczen, 1900. február 21.

Egy fiatal berlini írónak, — boát lopott egy boltban s a bíróság előtt azt hozta föl m ntségére, hogy csak azért lopott hogy megakarta ismerni a tolvaj érzéseit.

A különös kisasszonyt meglátogatta egy újságíró s a következő beszélgetés folyt le közöttük:

Az újságíró: Nem szándékozik kegyelmi kervenyt felterjeszteni?

A kisasszony: Eszembe se jut. Milyen kedvező alkalom lesz, hogy átéljem egy rab érzését? Sőt igyekeznem fogok, hogy dacoskodással, engedetlenséggel, az örök bántalmazásával, szökési kísérlettel s megvesztegetéssel lehetőleg hosszúra nyújtsam rabságomat.

— És azután?

— Azután rajta leszek, hogy regényem folytatását is átéljem. Emma, ez a regény hősnője, ellopta a boát és fogságba jut. A mikor kiszabadul, napokig bolyong a városban éhen-szomjan. Ezt természetesen én is meg fogom tenni. Egy éjszaka rátalál egy ur. Ez már meg is történt. Házasságot ígér neki. A mátká-ág és később az anyaság edes érzései elfeledtek Emmával a sötét multat. A férfi azonban alaváló gazember. Cserben hagyja a női gyermekes ül. Ezt mind át kell élnem, hogy híven megírhasssam. Az elhagyott asszony izákos lesz, hidegvizgyógyítóit intézetbe kerül, belép az üdv hadseregébe, czirkuszi lovasnővé lépzi ki magát, masszírozónó lesz . . . Ugy örülök, hogy mindezt végig csinálhatom! Mint masszírozó egy berlini házba kerül. A házigazdát kell ápolni, mert özvegy a szegény s csak egy kis leánykája van. Emma ráismer a háziurban egykori csabítójára. Elhatározza, hogy bosszúból elrabolja gyermekét. Már ki is szemeltem erre a célra egy gyermeket s legközelebb elrabolom. A gyermek ordít, segítségért kiabál, a nő dühbe borul es megöli, azután magát akarja elemészteni, sztrichnint vesz be, fölakasztja magát, a vízbe ugrik, szövegát lehel be, leugrik az emeletről, fegyvert fog maga ellen, de mindannyiszor megmentik.

— Kolosszális!

— Igen mindezt át fogom élni.

— Emma végre jelentkezik a törvényszéken. Meg akar halni, de az enyhítő körülményekre való tekintettel csak fegyhabüntetésre ítélik. A tárgyalás végén súlyos sértéssel illeti a jezsuitákat, erre az ügyész az előbbi ítéletet megsemmisíteti s halált kér a fejére. Emmát fölakasztják . . .

— De mit gondolt? Ezt mind meg akarja tenni? Hogy írja meg akkor a regényét?

— Utolsó kívánságom az lesz, hogy telefonösszeköttetést kapjak a nyomdával. A siralomhá ből aztán mindig megtelefonozom érzéseimet. Így akarom megírni A sik lapály című regényem, életem regényét.

Talán fölösleges megjegyeznünk, hogy a beszélgetés nem egészen így történt.

IRODALOM.

Anyakönyvi Index. Most jelent meg a «Franklin Társulat» kadasában Budapesen, Lengyel Adolf Titusz, budapesti VII. ker. anyakönyvvezető helyettes által szerkesztett «Anyakönyvi Index» III. évfolyama, mely az állami anyakönyvi intézményre vonatkozó, s eddig számra 600-at tevő miniszteri rendeleteknek és elvi jelentőségű határozatoknak kívánatos gyűjteményét betűrendes vezérszavak alá foglalva tartalmazza.

Az Anyakönyvi Index célja és haszna, hogy az anyakönyvvezető minden, bármily bonyodalmas esetben a törvények és rende-

tek értelmében gyorsan és biztosan eljárhasson és állandóan egy teljes gyűjtemény birtokában lehessen.

E mű nemcsak az anyakönyvvezető nélkülözhetlen segédkönyve, de az ügyvédeknek is, kik anyakönyvi ügyekkel foglalkoznak; a bíróságoknál és árvaszekéknél is sikeresen alkalmazható.

Különös figyelmet érdemel a »Hasznos tudnivalók« rész, melyben a külföldiek házassága, a különféle kérvények felszerelése, illetőségi és honossági ügyek foglaltatnak.

A belügyi m. kir. miniszter ur 1899. évi november hó 7-én 85790. szám alatt kelt körrendeletében e művet melegen ajánlja és kijelenti, hogy az »Anyakönyvi Index« gondos s gyakorlati célra teljesen alkalmas egybeállításánál fogva anyakönyvi ügykörben hasznos segédkönyvnek tekinthető.

A mű ára 1 korona 20 fillér s kapható a Franklin-Társulatnál és bármely hazai könyvkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG.

Debreczen közvilágítása.

Irta: Acsádi ACSÁDY SÁNDOR, ny. kir. és megyei főmérnök.

Folytatás.

Ezen sajtóságos provizió-történet annyira érdekes, hogy nem tartom feleslegesnek azt bővebben ismertetni. Megjegyzem, hogy az alábbiakat teljesen hitelre méltó bécsi forrásból merítettem.

»Ha arról van szó, hogy a bécsi gázkérdést teljesen megismerjük, nem maradhat ennek egy epizódja említés nélkül, mely még 97 május havában történt, de csak 99-ben jött köztudomásra. Nyilvánosan szóba hozták, hogy 1897 május havában Dr. Kienböck Karoly ügyvéd irodájában egy proviziós-level készült, melyben az angol gáztársulat kötelezte magát arra, hogy azon esetben, ha a gáztársulat és a város között kiegyezés jön létre, néhány személynek 600.000 ft. proviziót fizet. — A proviziós level a bécsi tanács jegyzőkönyvi megállapítása szerint — a következőképpen hangzik:

A gáztársaság kötelezi magát Dr. Telt-scher utján Dr. Kienböck Karoly urnak 600000 azaz hatszázezer forint honoráriumot fizetni, ha az általa kezdeményezett és Ditrich József ur által folyamatba tett kiegyezési tárgyalások Bécs városa és a gáztársaság között újból, de a legközelebbi időben megindítatnak és ha ezen tárgyalások eredménye gyanánt a város és a gáztársaság között a kiegyezés létre is jön. Ezen 600.000 ft. honorarium azonnal fizetendő, mihelyt a kiegyezés Bécs városa és a gáztársaság között teljesen jogerős lesz. És pedig Kienböck Karoly urnak vagy az egész összeg egyszerre, vagy tetszése szerinti részletekben, vagy pedig részben az általa megnevezendő és ezen ügyben közreműködött és érdekelt személyeknek fizettetik és pedig Kienböck Karoly urnak illetve a megnevezett és érdekelt személyeknek szabad választása szeriat, vagy Bécsben, vagy Londonban.

Ebből az összegből Ditrich József ur 100.000 forintot, Freund Zsigmond ur pedig 75.000 forintot összesen tehát ezen két ur 175.000 frtot kap.

Dr. Telt-scher Lipót.

Dr. Lueger polgármester ezen kinos ügyben igen szigorú vizsgálatot rendelt el. Dr. Kienböck előadta, hogy őt 1896-ban Dr. Telt-scher felszólította, hogy tudakolja meg dr. Lueger felfogását arra nézve, hogy a gázügyben a város és a társaság között lehetséges volna-e egy kiegyezés. Ő ezt megette, de a társulat propozíciói a közgyűlésen leszavaztattak. 1897. április hóban Goldstein Antal ur kezdeményezése folytán ezen ügy ismét felvetetett és Dr. Kienböck, Goldstein, Berl szénkereskedő és Freund József urak megállapították, hogy Ditrich ur közajánlását is igénybe veszik és ezen működésükért a gáztársulattól 600.000 fétot igényelnek.

Dr. Kienböck beszélt dr. Telt-scherrel és

ez tudatta vele, hogy a társulat ezen összeget engedélyezte és az engedélyezett összeg a következő módon fog felosztani: t. i. Tauber mérnök 50.000 forintot, Kienböck, Berl és Goldstein egyenként 125.000 forintot, Freund 76.000 forintot, Dietrich pedig 100.000 forintot kap. Beszélte azután Dietrichkel az egész gázügyről és előadta neki azt, hogy mily kedvező lenne a városra, ha az egyezség létre jönne; kérte továbbá őt, hogy tanulmányozza ő ezen kérdést és eszközöljön ki egy dr. Lueggerrel való összejövetelt.

Dr. Kienböcköt Lueger polpármester fogadta is, és itt Kienböck átadott egy iratot Luegernak, azon czélból, hogy az az új tárgyalások alapjául szolgáljon. Ezután a tárgyalások meg is indultak, amde ezek eredménye a közgyűlésen leszavaztatott. Dr. Kienböck interventiója folytán tartott ismételt tárgyalások eredményre megint nem vezettek; így tehát a honoráriumra vonatkozó megállapodások tárgyalanná váltak.

A mi azonban Dietrich honoráriumát illeti — melyre Freund József 100.000 frtot kért, — a tényállást úgy adja elő Kienböck, hogy akkor, midőn ő először beszélt az ügyben Dietrichkel, tett czélzást a honoráriumra, de mert azt Dietrich megért ni nem akarta minden további megállapodás eimaradt. Dietrich Kienböckkel ellenkezően kijelentette, hogy ő előtte Kienböck honoráriumról még czélzással sem beszélt.

Freund József beszélt ugyan egy bizonyos honoráriumról, mit a tárgyalások sikere esetén fizetne; ő azonban erre kijelentette, hogy pártjának érdeke kívánja azt, hogy a város és a gáztársulat között kiegyezés létrejöhön, honoráriumról azonban szó sem lehet.

Ezen kijelentésekből kitűnik az, hogy Kienböck és Dietrich keszen voltak befolyásukat páriójuknál az angol gáztársulat javára értekesíteni; másrészt pedig az is, hogy ugy Kienböck, mint az angol gáztársulat részéről Dr. Teltscher a gázkérdésnek olyan megoldását keresték, mely szerint a fent említett proviziólevél tárgyalanná ne válhassék.

Az 1897. évben azonban egyezség létre nem jött, hanem csak 1898-ban, még pedig a gázorák átadásáról és az elővárosok világításáról; mely egyezség azonban lényegesen kedvezőbb a gáztársulatra nézve, mint az az ajánlat, a mit még 1879-ben s erettek volna keresztül viinni.

Most csak az a tény bizonyos, hogy az angol gáztársulat részvényeseinek, kiknek haszna az 1895/96/97-ben évenként 10,000 font sterlinggel egészen 280,000 font sterlingig nőtt, 1898-ban 60,000 font sterlinggel tehát 755,000 forinttal kevesebb küldetett Londonba, daczára annak, hogy a társulatnak 10,000 forinttal többet kellett volna küldeni, mert semminemű költséges építkezéseket vagy beruházásokat nem tettek, közszénbányát sem vettek, mint az akkor hirdett, sőt 1898-ban Bécsben 1,000,000 forintot kölcsönvettek, mely azonban a jövédlemből visszafizettetett.

Ugy látszik tehát, hogy a társulat az 1897. évben ügynököknek, kik a várossal megkötendő szerződés érdekében közben jártak 600,000 frtot akart fizetni, a mely összegnek elfogadói már meg is voltak és 1898-ban egy ilyenforma összeg tényleg, eddig még ki nem derített uton ki is adatott. Tavol attól, hogy valakit könnyelműen gyanúsítanak, tény az, hogy mindaddig míg a kiadott 70,000 font sterlingnek hova fordítása hivatalosan be nem bizonyíttatik, mindenkinek, ki a bécsi gázügy iránt érdeklődik ezen dolog igen érdekes találós kép azon, talánykérdéssel: hol van a millió.

Szükségesnek tartom továbbá megemlíteni még azt is, hogy a bécsi villamos vasút szerződése menyire kedvező a társulatra nézve.

Kitűnik ez nemcsak abból, hogy részvényeinek ára mily rohamosan emelkedett a börzén; de különösen abból, hogy a tramway társaság közgyűlése a szerződésnek keresztülviteléért Siemens és Halske cégnek különböző címeken felszámított proviziót 5¹/₂ millió forint engedélyezte.

Látható ebből, hogy mily előnyös lehet

az a szerződés, mely 25 évre köttetik és csak provizió címén 5¹/₂ millió frt a kiadás, mely összeget 25 év alatt szintén le kell törleszteni.

Szegedről is beszéltek valami ilyes dolgot. Én csak annyit tudok erről, hogy külföldön valamiféle per alkalmával lett ez a kérdés feszegetve, de hogy minő eredménnyel végződött, azt nem tudom, csak annyit tudok, hogy egy új gáztársulás köttetett.

Ismételve megjegyzem, hogy én a provizióügyet csak azért említettem fel, mert nem lehetetlenség, de ebből azért nem következik az, hogy ez irányban bárki is valamely vállalatnak kötelezett embere lenne. Ezt én magam sem gondolom, csak azért említem, mert ez is lehet egyik oka a házi kezeles megakadályozásának.

Én ugyan nem vállalkozom annak a kiszámolására, hogy működtek-e vagy nem a vállalkozók rendelkezési pénztárai, mert én azt magam sem hiszem. De ha valakiben alapos gyanút támaszthatna a rendelkezési pénztár működése, úgy kutassa ki az ügyet apróra. Teljes részleteiben; a város pedig a gázgyári alaphól fizesse ki ezen csekély összeget, mert ha Bécs városában 600,000 frt provizióról volt szó, hol pedig az évi fogyasztást Kb. 58 millió m³, akkor neveltséges csekély összeg lehet az ennek arányában, a mi nálunk a rendelkezési pénztár terhére kiadathatók.

Fájdalom, a magyar népnek ugyszólván vérebén van az ipartól való idegenkedés. — Általános tapasztalt tény az, hogy ifjúságunk mily tömegesen tódul a tudományos pályákra és mindenki csak hivatalnok szeretne lenni, mert azt, a ki az ipari pályára lép nem is tartják az intelligens osztályokba valóknak.

Ez a felfogás igen nagy szerencsétlenség országunkra nézve, melynek ipara épen azért nem eledre való, mert nincs kellő számú intelligens iparos osztályunk. Mert ha van is néhány nagyobb iparvállalatunk magyar kezben, azok is jobbára külföldről szakadtak ide. Pedig itt volna már ideje Magyarországon is kellően méltányolni az ipar fontosságát közgazdasági tekintetben: mert az állam fellendülésének és anyagi felvirágzásának egyik főszekőze a hazai ipar fellendülése. A hazai ipar fejlesztéséhez fűzött érdekeknek olyan nagy jelentőségük van, hogy minden közhatoságnak kötelessége a nagy érdekek előmozdítása.

A kormány eme kötelességének tudatában a hazai ipar támogatására mindent megtesz, s örömmel látja, hogy a törvényhatóságok nagyrésze a kormányt törekvésében dicsegetesen támogatja.

A közhatoságok feladata tehát első sorban a példaadás, az augsburgi német társulattal esetleg megkötendő szerződés tehát igen súlyos megsértése volna nemcsak városunk, de még az állam közgazdasági érdekeinek. — Mivel tehát, mint előbb kifejtettem, a város egy igen veszélyes per bekövetkezése nélkül biztosan csak a házi kezébe és az augsburgi német társulat között választhat, nem érttem, miért habozik a város a neki egyedül előnyös házi kezébe kimondásával. — Városunk a legnagyobb és leggazdagabb magyar városok egyike a hazai ipar támogatásában azért vezérszerepre van hivatva, adjon tehát jó példát e tekintetben úgy a többi közhatoságoknak mint magánosoknak és ne vegye magára azt a szegényletes szerepet, hogy egy külföldi német társulatnak évtizedeken át t-hor hordó állatja legyen.

Monddja ki a házi kezébe és ne adja oda a hasznát meg bármely más hazai vállalatnak sem. Ne féljen a károsodástól! Ha a szegény Pozsony ötször annyit áldozott, s más hazai városok sokkal nagyobb összegeket áldoztak, azt bizonyára ama biztos meggyőződés alapján tették, hogy a gázgyár megváltása nagy szolgálat, nemcsak a város, de még az ország közgazdasági érdekeinek is.

Felre tehát az efajta elöitéletekkel! — Elvégre is itt az ideje e szokással szakítani;

saját jól felfogott érdekünk szigoruan parancsolja azt. — Ha a belföldi vállalkozók, vagy a külföldi német vállalat mar évek óta annyira forszírozza a légszuszvilágítás ügyében velök megkötendő szerződést, annak bizonyára meg van a maga oka. Mert azt senki sem hiszi talán, hogy a vállalkozók azért jönnek Debreczenbe, hogy itt saját pénzüikkel városunknak előnyöket biztosítsanak.

Ha a vállalkozóknak sikerül a gázgyárból saját maguknak bő jövedelmi forrást nyitni, akkor sikerülni fog az a Debreczennek is. — Nezzem a város a többi külföldi és hazai városokra, ott sikerült a dolog, ha azon szegényebb városok megtették, akkor csak Debreczen városában is lesz annyi önbizalom.

Kamarai közlemények.

A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur megküldte a kamarának az antverpeni cs. és kir. consulatus azon jelentését, mely szerint az ottani piacokon faemeink jelenleg versenyképesek. — Ha tehát vállalkozóink ezen üzlet iránt érdeklődnek, a jelentést kamaránknál megtekinthetik.

A m. kir. kincstár kegyurasága alatt álló bus ty a h á z i h a n d a l i r ó m. kath. templom részére 1600 korona költséggel egy megfelelő új orgona szerzendő be. — Ajánlatok f. hó 28-ikáig a m. kir. erdőhivatalhoz, B u s t y a h a z a Máramaros vm. intézndők.

A kereskedelemügyi miniszter ur tudatja: A nagybánya-kolozsvári állami közút 6—7 km. szakaszán Koltó-Katalin község határában a Lapos folyón átvezető 8. sz. hid ujrásépítése körül a vaszerkezetnek és a pálya megerősítő vasrészeknek szállításon kívül felmerülő többi összes munkák biztosítása iránt f. evi márczius hó 5-én déli 12 órakor a nagykarolyi m. kir. államépítészeti hivatalnál és a kereskedelemügyi minisztérium II. szakosztályában zárt ajánlati verseny tárgyalás fog tartatni.

A híres

HALDEK-féle Elit-magvak

u. m. 95 % csiraképeségű

Oberndorfi répmag

95 1/2 % tisztaságú

Luczerna-mag stb.

jutányos áron kaphatók.

Haldek mag-nagykereskedésében József Ó cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál Budapest, Károly-körút 9. s a vidéken minden jobb üzletben, mely magot tart.

A cég debreczeni képviselője: KONRAD L. ur Arany János-utca 28. sz.

Műhely vagy raktárnak

igen alkalmas

nagy területek

Piacz-utca 83. sz. a.

(Geréby-ház)

azonnal kiadók.

Értekezhetni ugyanott a vasbutorgyárban.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Müsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.